

Agnieszka Zakrzewska

„Wczesna edukacja językowa” – projekt MSCDN

Od wiosny 2009 roku Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli realizuje projekt „Wczesna edukacja językowa”, autorstwa nauczycieli konsultantów MSCDN – Mirosławy Pleskot, Anny Sadowskiej-Martyki i Agnieszki Zakrzewskiej, który adresowany jest do wszystkich nauczycieli uczących języka obcego w klasach I-III szkoły podstawowej.

Idea tak szeroko zakrojonej akcji edukacyjnej zrodziła się już w lutym 2007 roku, kiedy do oferty szkoleniowej MSCDN wprowadzony został 20-godzinny kurs „Edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim”. I chociaż kurs pozwolił na doskonalenie znaczącej grupy nauczycieli języka angielskiego i nauczycieli nauczania zintegrowanego posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć również z języka angielskiego, to wydawało się, że istnieje potrzeba bardziej obszernego potraktowania problemu.

Szeroki dostęp do europejskiej i światowej kultury wymaga od nas znajdowania wspólnych płaszczyzn porozumiewania się. Język jest jednym z elementów kultury każdego społeczeństwa i stwarza szerokie możliwości międzykulturowego poznania, przeżywania i zrozumienia. W dużej mierze to nauczyciele języków obcych są ambasadami współczesnej wielokulturowości w wielojęzycznej Europie.

Projekt „Wczesna edukacja językowa” w swoich założeniach zwraca uwagę na istotę problemu, jakim jest właściwie prowadzona edukacja małego dziecka w zakresie języków obcych, oraz jest próbą upowszechniania, zalecanej przez Radę Europy, metody zintegrowanego nauczania językowo-przedmiotowego (CLIL). Dalej Rada Europy zaleca: stymulowanie i wspomaganie zaangażowania dzieci w naukę dodatkowego języka, rozwijanie podstawowej sprawności komunikacyjnej oraz budowanie i utrzymywanie początkowej motywacji, z którą dzieci rozpoczynają naukę języka. Zwraca też uwagę

na kolejność rozwijanych sprawności językowych: rozumienie przed produkcją językową. Zaleca holistyczne uczenie języka obcego, wizualne i wielosensoryczne, trening słuchu i wymowy, porównanie mówionej i pisanej formy języka¹.

Wprowadzenie obowiązkowego nauczania języka obcego do klasy I szkoły podstawowej w roku szkolnym 2008/2009 przyspieszyło prace nad projektem, który w swych założeniach skierowany jest do nauczycieli języków obcych, niemających doświadczenia w pracy z małym dzieckiem oraz nauczycieli wychowania przedszkolnego i kształcenia zintegrowanego posiadających kwalifikacje do nauczania języka obcego w klasach I-III. Ci ostatni, zdając sobie sprawę z wagi doskonalenia swoich umiejętności z zakresu metodyki nauczania języka obcego, licznie uczestniczyli we wszystkich zajęciach.

Celowe wydawało się również zwrócenie uwagi dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych, przedstawicieli JST oraz Kuratorium Oświaty, jak ważne jest poznanie specyfiki nauczania języka obcego dzieci w wieku 6-9 lat w kontekście wprowadzenia nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego wchodzącej w życie w roku szkolnym 2009/2010 w klasach I szkoły podstawowej i gimnazjum.

Głównym celem projektu „Wczesna edukacja językowa” jest podnoszenie kompetencji nauczania języka obcego we wczesnej edukacji językowej, a co za tym idzie:

- uwrażliwianie dyrektorów na specyfikę nadzoru pedagogicznego na I etapie edukacyjnym w odniesieniu do języka obcego,
- poznanie i doskonalenie metodyki nauczania języków obcych i form pracy właściwych dla dziecka w wieku 6-9 lat,
- doskonalenie umiejętności językowych w zakresie danego języka obcego nauczycieli wychowania przedszkolnego i kształcenia zintegrowanego,

¹ Za: Szulc-Kurpaska M. *Kompetencje cząstkowe w rozwijaniu języka obcego u dzieci w wieku wczesnoszkolnym*, biuletyn CODN „Nauczanie wczesnoszkolne” nr 3/2008 (<http://www.codn.edu.pl/czasopisma>).

- poznanie i doskonalenie metod, form i warsztatu pracy nauczyciela wychowania przedszkolnego i kształcenia zintegrowanego,
- rozwijanie i kształtowanie umiejętności nauczycieli w zakresie integracji treści programowych wychowania przedszkolnego i kształcenia zintegrowanego z wczesną nauką języka obcego,
- motywowanie nauczycieli do podejmowania nowatorskich działań z uwzględnieniem wdrażanych w Europie różnorodnych form pracy w nauczaniu języka obcego dzieci młodszych – metoda integracji językowo-przedmiotowej (CLIL),
- kształcenie postawy wspierającej ucznia w podejmowaniu różnych form aktywności własnej w opanowywaniu podstaw języka obcego,
- przygotowanie nauczycieli wczesnej edukacji języka obcego do pracy z uczniem uzdolnionym językowo.

Projekt składa się z trzech etapów: konferencji inauguracyjnej, na którą zapraszani byli nie tylko nauczyciele, ale i dyrektorzy przedszkoli i szkół podstawowych, przedstawiciele JST oraz Kuratorium Oświaty, kursu doskonalącego (50 godzin) oraz konferencji podsumowującej projekt. Moduły kursu, zgodnie z planem, obejmowały tak metodykę nauczania języka obcego (Anneta Sadowska-Martyka), jak i zagadnienia ogólne z metodyki nauczania małego dziecka (Miroslawa Pleskot). Autorki projektu zakładały utworzenie różnorodnych grup językowych. Zgłoszenia nauczycieli języka francuskiego i niemieckiego były jednak nieliczne. W efekcie projektem zostało objęte jedynie nauczanie języka angielskiego. Udział w projekcie dał wiele satysfakcji

zarówno uczestnikom, jak i prowadzącym zajęcia – specjalistom wysokiej klasy w zakresie edukacji językowej małego dziecka. Nauczyciele chętnie korzystali z zaproponowanej przez MSCDN formy kontaktu, wymiany doświadczeń i konsultacji, jaką jest platforma edukacyjna *Moodle*.

Realizację projektu ukończyły wydziały MSCDN w Płocku, Siedlcach i Radomiu. Po zakończeniu zajęć projektowych w dwóch następnych wydziałach, tj. w Warszawie i Ciechanowie planowana jest podsumowująca konferencja z udziałem przedstawicieli kuratorium i Urzędu Marszałkowskiego oraz koordynatorów w poszczególnych wydziałach. Wnioski i obserwacje dotyczące realizacji projektu oraz skuteczności powziętych działań, w tym zaproponowane i wypracowane podczas zajęć metody i formy pracy doskonalące warsztat metodyczno-językowy nauczycieli, pomogą z pewnością w łatwiejszym i szybszym zintegrowaniu i aktywizacji środowiska wokół wczesnej edukacji języka obcego.

Aktywności podjęte w trakcie realizacji projektu sukcesywnie wchodzą w zakres działań MSCDN w ramach pracy Mazowieckiego Klubu Wczesnej Edukacji Językowej Wydział w Warszawie.

Autorka jest koordynatorem projektu „Wczesna edukacja językowa”, nauczycielem konsultantem ds. nauczania języków obcych w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Warszawie

*Jaki wpływ ma na społeczeństwo fakt
nieuczenia się żadnego obcego języka?
Przypuszczalnie podobny do tego,
jak całkowite odizolowanie
od społeczeństwa pojedynczego człowieka.*

Georg Christoph Lichtenberg